

# • FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 39.

Lýsingarprisur fyri petittreglu: 30 oyr. á forsiðuni,  
20 oyr. á 3. og 4. síðu. Við stórra lýsingum fæst  
avsláttur í prísinum.

Leygardagin 25. september 1937.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið  
verður bílagt á posthúsinum, brevsaðnarstøðum  
og skrivstovuni. Telf. 143.

11. árg.

## 150 000 Italien- arar til Spaniu

aftrat teim, ið longu eru í  
Francos heri.

**Teir skulu vera dubbaðir av  
ti besta, særliga væl útgjærdir  
við giftgassi.**

Einki hevur verið lúrligari enn nonintervensjónin. Diktaturini hava haft hesa skipan til at skjóla sær og sínum misgerðum — tað er heila úrslitið; meðan tey demokratisku londini eru vorðin hitt hjálparleysa offrið, sum lombini, ið ikki duga at skilja úlvaflokkinn frá teim glentandi heimahundunum ið ongan skaða gera.

I radio frættist so av og á, at nú skal ein tryggjandi skipan koma í lag, hvar eftir øll lond (eisini Italia og Týskland) skulu halda seg uttanfyri stríðið í Spania. Men so frættist, aðrenu nakar veit av, at 5000, 7000 ella 10 000 ítalskir hermenn eru settir í land í Spania — til Franco. Hetta rimar væl, ti aftaná eina slíka »lending» herjar Franco á og tekur nakrar byir, Malaga, Bilbao, Santander o. s. fr.

Nú er eina ferð steðgur í hjá

Franco — ja, tað frættist enná min framgongu hjá stjórnarmonnum. Men hey! So komu tíðindi um, at Franco hevur fingið 7000 nýggjar, frískar og stríðsfúsar ítalskar hermenn. Og tað allra seinasta er, at yvirherforarin Badoglio, ið sigraði í Abessiníu, hevur aftaná at hann hevur verið í Spaniu og kannað umstøðurnar, latið Mussolini fingið at vita, at Franco torvar 150 000 hermenn við giftgassi og øðrum »lespuligum» kriggsdjevulskapi fyri at kunna taka Madrid, og hin frægi ítalski yvirherforarin ræður Mussolini til at lata Franco fáa hesa »kristnu hjálpu».

**Øg Mussolini sigst at hava  
sagt ja, og er nú við at inn-  
skipa hesa ræðuligu eykastyrki:**

**150 000 menn  
við giftgassi!**

## De landsforræderiske Beskyldninger i „Tingakrossur“ imod Statsminister Stauning et Skridt nærmere til fuld Opklaring og Mortificering.

I »Tingakrossur» Onsdagsnummer af den 14. ds. bliver som berørt i sidste Nummer, Statsminister Th. Stauning beskyldt for intet mindre end at ville eller allerede have påtalt Færoerne til den engelske Stat, som det siger sig at have »fingið fræni» om ogsaa er paa Teerne efter den kostbare færøske Jord.

Bladet siger sig ligeledes at vide, at det ikke staar saa godt til med den danske Stats Finanser, som man ellers har troet. Denne Passus skal begrunde den uhorte Pøntsetning af den færøske Jord for at opnaa det frelsende store Statslaan, der kan hjælpe Kongeriget Danmark ud af den økonomiske Misere, det er stedt i o. s. v. I

den Dur lyder Opsætsen. Med andre Ord, der tillægges Statsministeren en Handling, der tangerer det rent landsforræderiske. Bag Folkets, Regeringens og Rigsdagens Ryg skal han have ssa godt som afhændet og solgt en Del af Riget til det engelske Imperium!

For dem, der har en Smule Kendskab til, hvor langt en nordisk Minister kan gaa i sine Handlinger for ikke at blive stillet for en Rigsret, lyder dette saa fantastisk, at man ikke kan lade være med at trække paa Smilebaandet ad saadant et Maal af Naiviteten. Men vi har ikke Lov til at gaa ud fra, at alle læser »Tingakrossur» Spidsartikler som lose, uvederhæftige

Paastande for ikke at sige Borne-sludder. Vi kan derfor ikke undgaa at komme nærmere ind paa vedkommende Spidsartikels ondsindede Insinuation imod Statsministeren.

Hvorfra og hvordan har denne graverende Beskyldning sin Oprindelse?

Forfatterens Udfald imod Jordreformen kunde tyde paa, at han er at finde paa samme Sted, hvorfra der skydes med skarpladte Kanoner imod samme Reform i »Dagblaðið». Men vi mener at vide, at man gaar vild i Skoven her. Jorddroten i Kirkjubø har vist intet at gøre med denne fantastiske Paastand.

Vi skylder Hr. Patursson at give følgende Oplysning, der kan tjene som en Slags Dementi af Mistanken imod ham:

I Ugen forinden den fæmøse Artikels Fremkomst serverede den nye Medarbejder ved »Tingakrossur», Hr. Páll Nolsøe, over for os samme Insinuation imod Statsministeren. Da vi afierdigede Beskyldningen som noget værre Sludder, som en eller anden lyssky Fjende af Statsministeren havde brygget sammen for at skade ham, betonedes Hr. Nolsøe, at man havde denne sensationelle Nyhed fra pønlidelig Side, nemlig fra en ministeriel Embedsmand.

Vi, der mener at kende Hr. Nolsøe som en i hvert Fald god »dansk» Socialdemokrat, kan ikke tvivle om, at han skynder sig til at ile sin Partifælle til Hjælp ved at opgive den ministerielle Kilde, saa Statsministeren kan få Lejlighed til at slaa Ryglet ned ved dets Rod.

Vi tillader os i hvert Fald at opfordre Hr. Páll Nolsøe til at gøre dette — frivillig.

## T. G. Mazaryk presidentur.

**Hin fátæki bóndasonurin og  
smiðjularlingurin gjørdist gjøgnum  
trongstu og harðastu mótstøðu  
og jakstran av myndugheitunum  
frelsari landsmanna sína —  
og endaði sum ævin-  
týrprinsurin á landsins  
hægsta sessi.**

Tað hendir, at lívið lagar seg meir stórsliðið enn í ævintýrunum. Hetta kann av sonnum sigast um hin fátæka bóndasonin T. G. Mazaryk, skaparin av statinum Tjekoslovakínum.

Á ungum árum, kyndist í

barmi á hesum manni ein ómettuglig kunnskapartrængd og fósturlandskærleiki, kærleika til sítt fólks frælsi og ein brennandi hugur fyri at fría og frelsa Tjekkarar frá Eysturrikis-Ungarns keisaraveldis kúgan og harðræði yvir allari tjekkiskari fjóðskaparræslu.

Foreldur hansara vóru fátæk bóndafólk, ið spardu hvørt oyra tey kundu spara fyri at fáa teirra elskaða son í skúla.

Mazaryk gjørdi eisini sínum foreldrum æru. Hann varð ein navnframar vísindamaður, heimspækingur, lærari og statsmaður.

Sum háltmentaður maður, ið skrivaði lærdar filosofiskar bókur, kom hann at læra at kenna navnframar og týðandi menn í øðrum londum, særliga í Englandi, Fraklandi og Ameríku.

Hann legði tíðliga uppí politikk, varð valdur í hin eysturrikiska ríkisdagin, har hann talaði mong djørv megnarorð móti keisaraveldinum og fyri Tjekka-anna frídomi og frælsi. Hann kom tí á svarta listan hjá valdsmonnum í keisarríkinum og varð av teim merktur sum »farligur».

Tá ið Verðaldarkriggið brast á, var Mazaryks stóða greið. Hann og mangir Tjekkar tóku avgjorda stóðu móti keisaraveldinum saman við teim »allieraðu». Mazaryk sá, at Tjekkafrælsi var treytað av, at Eysturrikis-Ungarn og Týskland komu at liggja undir. Og hann reisti til Hálands, Fraklands, Ameríku og onnur lond fyri at tala Tjekka-anna sak. Og so væl var eisini arbeitt, at tá ið friður var bundin í 1918, reis upp av toftum og harðari kúgan eitt stórt tjekkisk ríki, Tjekoslovakíið. Sum hin miklasti stríðsmaðurin var Mazaryk sjálvaldur sum Tjekkoslovakísis fyrsti presidentur og varð afturvaldur fleiri ferðir, inntil hann vegna aldur segði seg frá.

Týsdagin varð henda nationala hetjan og mikli vísindamaður, sum heila sítt liv stríddist fyri andsfrelsi og demokrati, fólkaræði, jarðaður, syrgdur og sakaður av hvørjum Tjekka og hvørjum frælsiselskandi menniskja.

Hann varð 87 ára gamal.

## Fólkasambandið.

Aftur eina ferð enn hevur fólkasambandið hildið fund. Úrslitið av hesum fundi er tað sama sum av øllum øðrum fólkasambandsfundum = 0, eitt tómt skráandi meyl og taluháttir. Roðan hjá Kinas umboðsmanni var rørandi. Greitt og týðiligt

risti hann upp fyri áhoyrarunum, at um teir europeisku statirnar ikki vildu veita Kinamonnum stuðul, kom tað at týða tað sama sum, at allir Europearar vildu verða útrýmdir úr Asíu. Her skeyt hann eisini til Englands ræði í Indíu. Kinamenn stríddust sostatt ikki bert fyri egnum sjálvræði, men eisini fyri Europearanna lívsrætti í Kina og Asíu. Japan bardist fyri at leggja alt Kina undir seg og vinna eina-ræði í Asíu. Hetta máttu Eng-land og Frakland og tey demo-kratisku londini vita.

Hesa talu vatnaði Eden, enski uttanríkisráðharri, við sínum vanliga uttanummeyli. Kina fekk onga hjálpu. Stutt aftaná hesa talu Kinamannsins hevur Roosevelt noktað flytan av vápnum frá Ameríka til Kina.

Hin russiski uttanríkisráð-harrin Litvinov helt um daginara eina stóra talu í fólkasambandinum og segði bart út, at hetta samband hevði einki samband verið og hevur í staðin fyri at rokt so misrókt sína uppgávu, ja, gjørt rein misbrot.

Tað fyrsta brotsverkið, misgerð sambandsins, var, at tað lat Japan óskalað leypa á og taka Manchurið frá Kina. Hetta orkuloysi fordi við sær, at Mussolini hættaði sær at leypa á Abessiníu og taka tað. Og tað, at fólkasambandið heldur ikki her handlaði og nýtti sína makt, elvdi Franco—Mussolini—Hitler at leggja á demokratið í Spaniu. Við eisini at svíkja tað lógliga ræðið her, og lata yvirgangs-kropparnar fáa hovi til ónevndir at týna fólkaaviljan og fólka-ræðið her, hevur tað latið álps-lugin hjá Japanarunum fingið loyvi at búnaast so, at tað nú er ein veruleiki, at Kina stendur í hólsum lóga. Ger fólkasambandið heldur einki nú, er verð-aldarbardagin visur!

Hetta vóru hvoss, men tess verri sonn orð.

## Spania slapp ikki uppí fólka- sambandsráðið aftur.

Um dagin varð atkvøðið, um Spania (Valenciastjórnin) kundi halda fram við at vera í fólkasambandsráðnum, hvors formann, Negrin, tað hevði. Men tað fekk einans 22 av 47 atkvøðum. Tað minsta talið, ið kravdist, var 32 atkvøður, og slapp Spania sostatt ikki uppí aftur. Tað er kortini stóðugt í fólkasambandinum sum vanligur limur. Hetta hevði eina óhugnaliga ávirkan á allar demokratir, men eina-veldis, diktaturfólkin, frøddust upp til skýggja. At Turkíið heldur ikki slapp uppí, logdu diktatur-londini einki lag í! Tað var heldur eingin uggi fyri demokra-tið.